

Remissvar

2016-08-11

Arbetsmarknadsdepartementet
A2016/01307/I
A2016/01333/I

Remissvar avseende promemorior

- **Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och unga**
- **Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn**

Förslag till beslut

Kommunstyrelsens ordförande överlämnar förvaltningens förslag till remissvar som kommunstyrelsens yttrande till Arbetsmarknadsdepartementet.

Bakgrund

Nynäshamns kommun är inte inbjuden som remissinstans för angivna promemorior men väljer att lämna remissvar eftersom förslagen i stor utsträckning kommer att försämra kommunens möjlighet att ta emot ensamkommande barn och ungdomar med bibehållen kvalitet.

Olika förslag läggs fram i de två promemoriorna men de besvaras här i ett gemensamt remissvar då förslagen i kombination med varandra kommer att ge konsekvenser för de ensamkommande barnen och ungdomarna och för kommunen.

”Ett nytt ersättningssystem för mottagande av ensamkommande barn och ungdomar” omnämns fortsättningsvis som ”promemorian”. ”Ändringar i fråga om sysselsättning för asylsökande och kommunplacering av ensamkommande barn” omnämns som Ds 2016:21.

Inledande synpunkter

Nynäshamn välkomnar promemorians intention att förenkla ersättningshanteringen och den strävan efter utjämning av mottagande mellan kommuner som lyfts fram i DS 2016:21. Däremot anser Nynäshamn generellt att lämnade förslag innehåller brister och i för hög utsträckning endast har fokus på att minska statens kostnader för flyktingmottagande. Kostnader som istället flyttas över till kommunerna och i förlängningen riskerar sämre kvalitet i mottagandet av de ensamkommande barnen och ungdomarna.

Nynäshamns synpunkter kan i huvuddrag delas upp enligt följande.

- Tiden fram till förändringarna föreslås träda i kraft är alldeles för kort och rimliga övergångsbestämmelser saknas. Kommunerna har ingen möjlighet till anpassning och effekten riskerar att bli att barn och ungdomar drabbas negativt.
- Våra erfarenheter visar att barnen/ungdomarna behöver ett omfattande stöd initialt för att möjliggöra en god integration och garantera deras säkerhet med tanke på den hotbild som finns för målgruppen. Det handlar om riskerna att utsättas för våld och exploatering. Därför hävdar vi att det är viktigt med boendeformen HVB med tillgång till kvalificerad personal dygnet runt alternativt placering i utredda och kvalitetssäkrade familjehem.
- Hänsyn tas inte till att bostadssituationen i många av landets kommuner är mycket svår och nyligen försvårats ytterligare i samband med bostättningslagen 2016:38 och kommunernas skyldighet att skaffa bostäder åt nyanlända.
- Att med kort varsel endast under särskilda omständigheter få göra placeringar utanför kommunen riskerar inte bara en försämrad kvalitet utan även i vissa fall konkreta svårigheter att över huvudtaget skaffa tak över huvudet.
- Det finns en övertro till boendeformen Stödboende som ännu i väldigt låg utsträckning är etablerad bland kommuner och privata aktörer.
- Kommuner kommer att drabbas hårt ekonomiskt eftersom varken marknaden eller den kommunala organisationen kommer att hinna anpassas till de nya förutsättningarna.
- Förslagen baseras i viss utsträckning på missvisande statistik som används på ett tveksamt sätt för att underbygga den egna argumentationen, vilket leder till försämrad trovärdighet för förslagen.

- Förslagen som lämnas innebär även att ensamkommande barn, ungdomar och unga vuxna kommer att behandlas på ett annat sätt än andra svenska barn, ungdomar och unga vuxna som är i behov av vård eller boende utanför hemmet.

Tidsaspekt

De förslag som lämnas ska gälla från 2017-01-01. Kommunerna har anpassat sin organisation, avtal och bemanning utifrån nu gällande regelverk och förutsättningar för att klara det uppdrag om mottagande av ensamkommande barn och ungdomar som getts till kommunerna. Detta uppdrag har generellt, trots en stor påfrestning, klarats av på ett bra sätt. Att förutsättningarna nu förändras med kort varsel och med en kort omställningstid är anmärkningsvärt. Det saknas analys av hur man har kommit fram till att sex månader är en lämplig tid för att genomföra de åtgärder som krävs för de föreslagna förändringarna. I realiteten kommer omställningstiden att vara kortare än sex månader efter att beslut formellt har fattats eftersom remissrundan avslutas i augusti 2016.

Det är även problematiskt att regeringen valt att ge Migrationsverket i uppdrag att säga upp gällande avtal innan remissrundan är avslutad samt att promemoriorna skickas ut precis innan midsommar och att remisstiden är pågående, och gällande Ds 2016:21 även avslutas, under en semesterperiod.

Bristfällig statistikhänvisning.

Det sätt på vilket statistik används i promemorian är förvånande och sänker tyvärr trovärdigheten. Till exempel beskriver man på sidan 9 de skenande priserna på boenden som var en följd av kommunernas markant ökade efterfrågan under andra halvåret 2015. Här tas de höga kostnaderna upp som motivering till att systemet måste förändras. På sidan 39 när man istället ska visa att de föreslagna schablonerna täcker kommunernas kostnader, används dock inte kostnaderna 2015, istället utgår man ifrån de lägre kostnaderna 2014. När man på sidorna 49-51 i promemorian resonerar kring de ekonomiska konsekvenserna för staten, utgår man ifrån Migrationsverkets prognos från i februari, trots att den senare prognosen från i slutet av april visar på en halvering av antalet ensamkommande asylsökande både under 2016 och 2017. I Migrationsverkets juliprognos så kommer siffrorna sannolikt att skrivas ned ytterligare, vilket rimligtvis regeringen bör känna till eftersom Migrationsverket öppet redovisar veckostatistik.

Schabloner för förenklad administration.

Att införa mer schabloniserade ersättningar är generellt positivt i syfte att minska administration. Det är dock av yttersta vikt att ersättningarna faktiskt ersätter

kommunerna för de kostnader som ansvaret för mottagande av ensamkommande barn och ungdomar innebär. Bedömning är att dessa schabloner inte gör det.

Promemorian innehåller heller inga analyser om vilka nya administrativa processer som förslagen kan leda till, utan fokus är endast på att förenkla processen för ansökan om ersättning från kommunerna till Migrationsverket.

Exempel på administrativa processer är de som kommer att uppstå med anledning av förslag om att kommuner endast får placera inom sin kommun. Vid placering av barn och ungdomar med särskilda vårdbehov ska det vara möjligt att efter godkännande från länsstyrelsen placera i en annan kommun än den egna (Ds 2016:21). Detta är en ny process. Ytterligare en administrativ process som kommer uppstå och kräva resurser från kommunerna med anledning av förslaget är upprättandet av överenskommelser mellan kommuner för att det ska vara möjligt att placera i annan kommun än den egna. I vissa fall kommer överenskommelser säkert behöva göras med flera kommuner.

En annan administrativ process som troligtvis kommer att öka inom kommunerna samt Inspektionen för vård och omsorg (IVO) är ärenden gällande överflyttning av ungdomar mellan kommunerna. Särskilt med anledning av att den enskilde måste vara folkbokförd i kommunen för att det efter 18-årsdagen ska utgå ersättning.

På sidan 61 i promemorian framgår att föreslagna förändringar och förenklingar bedöms innebära att kommunerna kan frigöra resurser som istället kan användas till stöd- och vårdinsatser för barn och unga som är i behov av det. Sammantaget bedömer Nynäshamns kommun istället att de föreslagna förändringarna innebär ökade kostnader för kommunerna. Att kommunerna efter förändringarna skulle få resurser över är orealistiskt. Den administrativa handläggningen gällande överflyttning mellan kommunerna kommer att öka avsevärt och ianspråkta personella resurser från övrig verksamhet.

Ekonomiska förutsättningar

De ersättningar som föreslås i promemorian bedöms generellt vara alltför låga för att täcka alla de kostnader som finns gällande ensamkommande barn och ungdomar. Även inom detta område saknas tillräckliga analyser.

Det underlag för ekonomiska beräkningar som används i promemorian utgår från kostnader för 2014, alltså innan det stora inflödet av ensamkommande barn och ungdomar inträffade hösten 2015. Det stora inflödet innebar att marknaden för sociala vård och boendeinsatser ökade dramatiskt. Eftersom kommunerna inom 48 timmar är tvungna att hitta boende för de anvisade barnen och ungdomarna uppstod en desperation som medgav att privata aktörer kunde maximera sina priser. Det är därför troligt att snittkostnader för 2015 ligger högre än för 2014.

Nynäshamn anser att nivån på en framtida schablon måste utgå från den faktiska ekonomiska situation som kommunerna befinner sig i, inte en situation som förelåg 2014. Nu görs den ekonomiska beräkningen och analysen utifrån inaktuella uppgifter. En jämförelse med uträkningar som KSL¹ gjort bekräftar att kostnader för 2015 ligger avsevärt högre. I tabell nedan framgår de genomsnittliga dygnskostnaderna som kommunerna i Stockholms län hade under 2015 för olika placeringsformer. Dessa kan jämföras med de genomsnittliga dygnskostnader som medräknas i räkneexempel i promemorian när syftet är att visa på att 1350 kr/dygn är en rimlig schabloniserad ersättning till kommunerna (tabell 4.3 samt tabell 4.4). Vid en jämförelse är det tydligt att den uträkning som är gjord i promemorian inte är realistisk utifrån rådande läge.

Placeringsform	Dygnskostnad 2015 enligt KSL	Dygnskostnad enligt promemorian tabell 4.3	Dygnskostnad enligt promemorian tabell 4.4
Jourhem	2102 kr	806 kr	806 kr
Familjehem	1258 kr	843 kr	843 kr
HVB	2017 kr	2593 kr	1900 kr
Övriga boenden ²	2078 kr	1000 kr	1000 kr

Nynäshamns kommun delar problemet med rådande bostadsbrist med många andra kommuner i landet. Detta innebär även att det är svårt att finna verksamhetslokaler där kommunerna själva eller externa utförare kan starta boendeverksamheter för ensamkommande, oavsett om det är HVB eller stödboende. När lokaler blir tillgängliga innebär det även att lokalhyrorna ligger på sådana nivåer att en dygnskostnad på 1350 kr/dygn inte täcker alla de kostnader som är förenat med att driva ett boende. Rådande bostadsbrist är därmed ytterligare ett skäl till varför föreslagen schablon inte bedöms täcka de faktiska kostnaderna, i alla fall inte i storstadsområdena.

Den ersättning som idag utgår till kommunerna täcker kostnader för de enskilda barnens och ungdomarnas placeringar och inledande utredning av deras situation. Tillkommande kostnader för de lagstadgade uppföljande insatserna, som är pågående under flera år, täcks dock inte i dagsläget. I promemorian föreslås en höjning av schablonersättning som utbetalas till anvisningskommunen när barnet tagits emot till 52 000 kr/barn från 31 000 kr (vid placering i HVB) respektive 39 000 kr (vid placering i familjehem). Det innebär dock en reell sänkning

¹

<http://www.ksl.se/download/18.35dfba45153db0ed8675eee1/1459762815944/Rapport+om+ensamkommande+barn+som+anvisats+till+Stockholms+l%C3%A4n+2015+-+placeringar+i+l%C3%A4net+och+landet+och+boendekostnader+160330.pdf>

² I övriga boenden ingår olika typer av boenden inklusive ex stödboende, träningslägenhet, hotell. Även placeringar inom SIS ingår i denna post vilket troligtvis är anledning till en hög dygnskostnad.

eftersom det efter höjningen utöver kostnader för utredning och uppföljning även ska ingå kostnader som idag ersätts med faktiska kostnader, exempelvis transportkostnader och god man. Kostnader för god man riskerar även att öka för kommunerna i takt med att Migrationsverkets handläggningstider för asylansökningar blir längre. Detta berörs inte i promemorian. Den ökade schablonersättning som utbetalas vid anvisning bedöms därmed inte täcka det den är tänkt att täcka och därmed inte heller kunna kompensera för den låga nivån på ersättning för dygnskostnad som föreslås. Konsekvensen blir istället ytterligare en kostnadsöverföring från stat till kommun.

Förutsättningar för att kunna planera ett bra mottagande

Den förutsättning som en kommun behöver för att kunna planera för ett bra mottagande är framförallt att veta hur många barn och ungdomar som kommer att komma under ett år. Det har visat sig vara mycket svårt att prognostisera framtida migrationsströmmar, och alla barn som kommer till Sverige måste tas emot. Därför är goda planeringsförutsättningar svåra att uppnå, oavsett om vi har ett system med överenskomna antal platser eller nuvarande system med andelar av det totala antalet som kommer till Sverige.

Fördelen med nuvarande system, med andelar av det totala antalet som kommer till Sverige, är att det på kort sikt är lättare att veta hur många som kommer att anvisas till kommunen baserat på hur många barn och ungdomar som söker asyl. Att i ett längre perspektiv kunna vara förberedd på ett ökat inflöde är dock inte möjligt eftersom kommunerna har 48 timmar på sig att ta emot och ordna med boende. Det tar längre tid än så att skapa boenden med kvalitet om en stor inströmning som 2015 skulle inträffa igen.

Enligt promemorian ska kommunerna, för att ha viss beredskap och kapacitet, få 500 000 kr/år samt 7 dagars ersättning för lediga platser utifrån hur många barn och ungdomar som kommunen beräknas få i enlighet med Migrationsverkets fastställda andel för kommunen.

Nuvarande system innebär en större säkerhet och bättre planeringsförutsättningar för kommunen och en sådan modell bör kvarstå. Det bör vara möjligt att garantera kommunerna en ersättning på årsbasis med utgångspunkt från det antal barn som en kommun förväntas ta emot enligt Migrationsverkets fastställda andel för kommunen.

Ekonomiska konsekvenser för Nynäshamn

Nynäshamn har gjort en ekonomisk beräkning på vilka konsekvenser det ändrade ersättningssystemet skulle ge för kommunen. Uträkningen visar hur intäkter kommer att förändras och utgår från de barn och ungdomar som är anvisade till kommunen i dagsläget. Beräkningarna baseras på vilka dygnsersättningar som ges

för anvisade barn och tar inte hänsyn till andra ersättningar, exempelvis engångschablon som utbetalas vid anvisning. Eftersom förslagen utöver en ändrad ersättningsnivå även innebär förändrade förutsättningar så är de exakta ekonomiska konsekvenserna dock svåra att förutse i dagsläget.

Placeringsform	Ersättning 2017 utifrån nuvarande regelverk	Ersättning 2017 utifrån nytt förslag ³	Skillnad	Procentuell skillnad
Jourhem	27,5 mkr	21,2 mkr	- 6,3 mkr	- 22,9 %
Familjehem	1,6 mkr	2,0 mkr	+ 0,4 mkr	+ 25,0 %
HVB	45,1 mkr	31,5 mkr	- 13,6 mkr	- 30,2 %
Stödboende	2,5 mkr	2,5 mkr	0 kr	0 %
Total	76,7 mkr	57,2 mkr	- 19,5 mkr	- 25,5 %

Att minska kostnaderna med utgångspunkt från visade minskade intäkter bedöms inte som möjligt på kort sikt utan att kraftigt försämra nivån och kvaliteten på omhändertagandet, vården och omsorgen om de barn och ungdomar som är berörda. Den omställningstid som krävs för att anpassa verksamheten utifrån de ekonomiska förändringarna överstiger vida de sex månader som föreslås.

Ensamkommande med uppehållstillstånd som fyllt 18 år

I promemorian tas det på flera ställen upp att unga vuxna som har uppehållstillstånd men fyllt 18 år ges fortsatt vård enligt SoL efter 18-årsdagen och att det ges i onödan. Innebörden i promemorian tyder på att man anser att kommunerna har dessa unga vuxna fortsatt placerade för att kunna få ersättning. Ingen analys finns dock om vilka faktiska behov dessa unga vuxna har utan förförståelsen verkar vara att de aldrig har något vårdbehov. I verkligheten är det däremot så att flera av dessa unga vuxna till och med efter 20 års ålder har stödbehov utifrån studier, boende och psykiskt mående.

Ensamkommande barn och ungdomar ska enligt gällande regler behandlas på samma sätt som alla andra barn som är boende i Sverige. Ensamkommande barn

³ Beräkningen tar inte hänsyn till om den enskilde är placerad i Nynäshamn eller i annan kommun utan omfattar alla ensamkommande i respektive placeringsform.

och ungdomar är alltid i behov av placering utanför hemmet. En kommuns ansvar för ett barn som är placerat utanför hemmet fortgår till dess att den unge fyllt 18 år eller slutfört sina gymnasiestudier men maximalt till 21 års ålder. Dessa tidsgränser överensstämmer med det försörjningsansvar som en förälder har för sitt barn. Ett ensamkommande barn har inga föräldrar i Sverige, samhället träder in i dess ställe.

Sveriges kommuner har handlagt ärenden gällande ensamkommande barn och ungdomar på samma sätt som för andra barn som är i behov av placering utanför hemmet, d.v.s. efter ansökan från den enskilde vid 18 års ålder så har fortsatt familjehemsvård eller vård på HVB kunnat beviljas för den enskilde då det inte funnits några föräldrar som kan ta ansvar för den unge. Eftersom ensamkommande barn och ungdomar av naturliga skäl ofta behöver fler år på sig för att nå målen i skolan så är det ofta så att de fortfarande går i gymnasiet vid sin 18 års dag. Det nya förslaget innebär att kommunerna ska behandla ensamkommande unga vuxna på ett annat sätt än andra svenska unga vuxna även om båda grupperna har varit placerade i familjehem, stödboende eller HVB innan 18 års ålder.

I stället för placering enligt SoL nämns att unga vuxna ska bo i hyreslägenheter, studentlägenheter eller exempelvis elevhem vid folkhögskola. Inte någonstans nämns att det generellt finns en stor bostadsbrist i de flesta av landets kommuner i dagsläget. Eftersom kommunerna även har en skyldighet att anordna boende för vuxna nyanlända så ifrågasätter Nynäshamn om det finns förutsättningar för landets kommuner att även ordna lägenheter eller annat boende till ensamkommande ungdomar som fyllt 18 år i den utsträckning som promemorian förutsätter behöver ske. Någon analys gällande kommunernas möjlighet att klara båda dessa uppdrag inom ramen för landets flyktingpolitik finns inte i promemorian.

För att få schablonersättning för en ensamkommande mellan 18-20 år med uppehållstillstånd så krävs det enligt promemorian att den enskilde är folkbokförd i anvisningskommunen. Det innebär det att de unga som idag är placerade i familjehem eller HVB i en annan kommun än den egna, och går i gymnasiet där, måste flytta till anvisningskommunen vid 18 års ålder för att kommunen ska kunna få ersättning. För den enskilde och dennes skolgång är detta uppbrott oftast mycket negativt. Trots gymnasieskolans betydelse för jobb och fortsatt integrering i samhälle så saknas en analys om konsekvenserna av denna förändring. Ensamkommande barn och ungdomar måste behandlas som alla andra barn och ungdomar i Sverige och regeringen bör ha tilltro till att kommunerna handlägger ärenden med utgångspunkt från den enskildes behov. En överflyttning av ett ärende av en placerad ungdom som inte är ensamkommande och som närmar sig 18 år skulle sannolikt inte godkännas av IVO.

Stödboende som placeringsform

Stort hopp ställs i promemorian till stödboende, en typ av verksamhet som ännu i mycket liten utsträckning är utbyggd. Stödboende har funnits som placeringsform sedan årsskiftet. Inspektionen för vård och omsorg (IVO) har inte hunnit behandla tillståndsansökningar och inte förrän i slutet av maj 2016 fanns föreskrifter och allmänna råd (HSLF-FS 2016:56) beslutade.

Det faktum att placeringar i stödboende inte har ingått i överenskomna platser för boende för ensamkommande barn och ungdomar har lett till att placeringsformen ännu inte använts i någon större utsträckning. Det är positivt om det nu ändras.

Nynäshamn vill dock påtala att det är riskabelt att tro att denna nya placeringsform kommer lösa aktuell problematik avseende höga kostnader. För att det ska ske så krävs att de enskildas stödbehov inte är omfattande eftersom stödboende förutsätts ha en lägre personalbemanning. En risk i dagsläget är att ett alltför stort ansvar för vad man ska klara själv läggs på ensamkommande barn och ungdomar.

Många av de ungdomar som kommer till Sverige är resursstarka och har en stark drivkraft, dock inte alla. Det är också så att situationer i hemlandet och flykten i sig kan ha gett traumatiska upplevelser som ger psykiska symptom först när den enskilde är i trygghet i Sverige. Att bli självständig i ett nytt land tar tid och kraft. Oro för anhöriga, väntan på uppehållstillstånd och förväntningar från familj i hemlandet kan i sig innebära att den egna förmågan eller det egna psykiska måendet försämras på ett sådant sätt att ett stödboende inte är tillräckligt. Stödboende kan vara en bra lösning för vissa men det är en risk att lägga så stor vikt till en oprövad verksamhetsform.

Placeringar utanför anvisningskommunen samt överflyttning av ärenden mellan kommuner.

Nynäshamn delar uppfattningen som förs fram i DS2016:21, att det bästa vore om alla ensamkommande barn och ungdomar kunde vara placerade i den kommun de var anvisade till. Nu är det inte så. Många barn och unga är placerade utanför kommunen, i Nynäshamns fall drygt 50 %, men det är viktigt att understryka att den anvisade kommunen inte undviker ansvar för barnet på detta sätt.

Det är dock en strävan för Nynäshamn och för många andra kommuner att försöka placera så många ungdomar som möjligt i eller nära den egna kommunen. Det görs redan idag och det måste göras under ordnade former. Utgångspunkten bör vara att situationen för den enskilde ska bli bättre i den egna kommunen än där ungdomen placerats. Det är långt ifrån en självklarhet eftersom ungdomen har levt sitt svenska liv i placeringskommunen och ofta inte har någon som helst anknytning till den egna kommunen.

Att som det föreslås i DS 2016:21 begränsa möjligheterna till placering utanför kommunen riskerar, om förändringarna införs snabbt, att skapa en situation där den egna kommunen inte har möjlighet att skapa boende alls, eller med lägre kvalitet än i placeringskommunen. En kommun styr inte heller över de privata verksamheter som är etablerade i kommunen, varken HVB-hem, familjehem eller framtida stödboenden. Tid behövs för att såväl kommuner som privata aktörer ska kunna anpassa sig till en situation där alla kommuner måste placera alla ungdomar i den egna kommunen. Annars är risken uppenbar att situationen för ungdomarna försämras avsevärt.

Enligt förslaget ska placeringar kunna göras i en annan kommun efter godkännande från länsstyrelsen om det föreligger vissa vårdbehov. Ett sådant regelverk riskerar att leda till att vårdbehov tolkas alltför generöst om det finns platsbrist i den egna kommunen. Detta kan i sin tur leda till stigmatisering av enskilda. Nynäshamn befarar även att länsstyrelserna kommer få en ökad administrativ börda och att processen kommer fördröja att enskilda barn och ungdomars behov av rätt anpassat boende tillgodoses. Även om länsstyrelsen inte ska överpröva bedömning av vårdbehov så innebär länsstyrelsens del i processen en inskränkning i det kommunala självstyret.

I sammanhanget nämns inte att kommunerna har en tidspress på sig när ett ensamkommande barn eller ungdom anvisas till kommunen. Hur ska en kommun agera om det inte finns en ledig plats inom kommunen men ett enskilt barn måste tas emot? Risk finns att kommuner kommer tvingas åsidosätta kvalitetskrav om man måste placera inom den egna kommunen. Om en kommun ändå placerar i en annan kommun, vad händer då? Kommer den enskilde inte ha rätt till skolgång? Finns det planer för sanktioner mot kommunen? Om ett barn placeras i ett familjehem i anvisningskommunen men familjehemmet flyttar till en annan kommun, får barnet flytta med? Särskilt i Stockholmsområdet är det inte ovanligt med flytt över kommungränserna. Nynäshamn anser inte att analysen om vilka konsekvenser detta förslag kan ge är tillräcklig.

I promemorian nämns att överflyttning av ärende kan göras enligt 2a kap. 10 § SoL. Överflyttning av ärenden bör göras enligt samma lagstiftning och praxis som gäller för alla barn och ungdomar som är i behov av insatser från socialtjänstens sida och bör användas med försiktighet. Nynäshamns kommun vill tydligt framhålla vikten av att alla barn och ungdomar i en kommun behandlas lika, oavsett om de är ensamkommande eller inte.

I DS 2016:21 lyfts fram att det är ett problem för kommuner och skolor att inte kunna planera för sin verksamhet då man har svårt att veta hur många ensamkommande som kommer att komma till kommunen. Nynäshamns kommun delar den uppfattningen. Att reglera en kommuns möjlighet till val av placering för vård och boende är dock inte rätt väg för att skapa planeringsförutsättningar för skolan. Det skulle också vara ett trubbigt instrument eftersom antalet barn och ungdomar som kommer till en kommun även styrs av hur många som kommer till

Sverige, vilket är mycket svårt att förutse. Andra lösningar krävs troligen för skolans utmaningar, men det förs inga sådana resonemang, varken i promemorian eller i Ds 2016:21.

Barnkonsekvensanalys

Nynäshamn anser att ett flertal av de förslag som lämnats inte överensstämmer med ett barnperspektiv och det finns risk att enskilda barn och ungdomar drabbas negativt om förslagen genomförs. Fokus i förslagen är på att sänka kostnader och förändra ett system. Förändringar är i många fall nödvändiga men de ska inte genomföras på ett sådant sätt så att barn och ungdomar drabbas.

Den stora risken är tidsfaktorn. Antalet placeringar utanför den egna kommunen bör kunna minska och säkert kan vissa av ungdomarna som placerats på HVB istället få en bra uppväxt på ett stödboende. Men görs det för snabbt utan genomtänkta övergångsbestämmelser, utan möjlighet till anpassning till de nya förutsättningarna och utan möjlighet till individuella hänsyn, så kommer barn och ungdomars förutsättningar att växa upp i Sverige försämrats.

Olika grupper av barn och unga ställs mot varandra i promemorian vilket är problematiskt. Under rubriken ”1.3 Barnperspektivet är en viktig utgångspunkt” anges att placeringar av unga vuxna riskerar att försvåra kommunernas möjlighet att ge tillräckligt stöd till barn som är i behov av stöd eller vård- och behandlingsinsatser.

Barnperspektivet används här som ett skäl till att placerade unga vuxna som är ensamkommande inte ska behandlas på samma sätt som andra unga vuxna som är placerade av annat skäl än att vara ensamkommande. Det är sant att mottagande och uppföljning av ensamkommande barn och ungdomar har inneburit stora påfrestningar för kommunerna. Nynäshamn och säkerligen de flesta andra kommuner har behövt anpassa sin organisation och utökat antalet medarbetare. Utredning och uppföljning av övriga utsatta barn har dock fortsatt utifrån det lagstadgade ansvar som kommunen har och har inte åsidosatts med anledning av mottagande av ensamkommande barn och ungdomar.

Avslutande synpunkter

Förändringar i processen för mottagande av ensamkommande barn och ungdomar behövs, men de bör göras med ett större helhetsgrepp och med mer noggranna konsekvensanalyser.

Det saknas tillräckligt omfattande analyser om vilka konsekvenser som lämnade förslagen kan ge. De analyser som finns är kortsiktiga och framförallt ekonomiska och flera allvarliga konsekvenser berörs inte.

Om beslut fattas i enlighet med lämnade förslag kommer barn och ungdomar i Sverige behandlas på olika sätt beroende på om de är ensamkommande eller inte. Sveriges kommuner riskerar att få bära en oproportionerligt stor del av de kostnader som är föranledda av landets flyktingpolitik.

Ett stort frågetecken är om föreslagna förändringar gör att det är möjligt för kommunerna att bedriva sin verksamhet i överensstämmelse med socialtjänstlagens intentioner.

Anna Ljungdell
Kommunstyrelsens ordförande